

Everyday Sexism Project Danmark
Kronborggade 2, 3. th. · 2200 Kbh N.
espdanmark@gmail.com
www.danmark.everydaysexism.com

Tlf 50550219
CVR 36312238

Til Karina Lorentzen Dehnhardt

18. september 2019

For knap et år siden havde ESPDs bestyrelse foretræde for Folketingets retsudvalg.

Vi var der for at fremlægge forslag til forbedring af forhold for voldtægts ofre.

ESPD fremlagde de over 2500 underskrifter vi havde indsamlet siden 2017 for at få ændret lovgivningen om voldtægt til at fokusere på samtykke i stedet for vold og tvang.

Udover samtykkelovgivning foreslog vi retsudvalget følgende tiltag:

- Bedre uddannelse til politi, anklagemyndighed, dommere og domsmænd/nævninge så de får indsigt i, hvordan ofre reagerer og dermed bedre kan bedømme troværdighed og beviser. Dertil en specialenhed i politiet til at efterforske sagerne. Igen handler det om viden, men også om at prioritere efterforskningen.

- Ofrene skal have en bedre retsstilling så de har ret til indsigt i sagen og mere støtte både før og efter - som det er nu, betragtes de kun som vidner i sagen.

- Bedre hjælp til dem, der ikke anmelder. Dvs en opprioritering så ofre får mulighed for mere og hurtigere psykologhjælp.

Disse forslag gælder stadig. Vi håber at du som ny retsordfører vil sætte ofre for seksualiserede overgreb øverst på dagsordenen, så de ikke skal kæmpe så hårdt for at få hjælp og retfærdighed, som det sker i dag.

SAMTYKKELOVGIVNING

Grevio som er overvågningsinstitutionen for Istanbulkonventionen har gentagne gange opfordret Danmark til at indføre samtykkelovgivning.

Nogle af de bekymringer der har været fremme når man taler om samtykkelovgivning er om der så er tale om omvendt bevisbyrde. Det er selvfølgelig ikke tilfældet. I de andre lande i EU hvor samtykkelovgivning er indført, har man heller ikke indført omvendt bevisbyrde.

Vi mener at samtykkelovgivning kan gøre en stor forskel for ofre. Det har flere af dem, der skriver ind til os i hvert fald gjort opmærksom på. Blandt andet reaktioner fra pårørende og politi og ikke mindst skam og skyld hos dem selv, kunne være anderledes ved at sætte fokus på at voldtægt er når man ikke har givet samtykke til sex.

UDDANNELSE AF POLITI, SPECIALENHED, ANKLAGEMYNDIGHED MV.

Som følge af udspillet "Respekt for voldtægts ofre" fra januar 2016 har der været fokus på uddannelse af politi og anklagemyndighed. Desværre er uddannelsen ikke så omfattende og desværre er der ikke meget efteruddannelse omkring voldtægt. Det betyder, at der sidder en stor del af ansatte i politi og anklagemyndighed og domstole som fx ikke har viden, der kan have indflydelse på troværdigheds- og bevisvurderingen i disse sager.

En del af denne uddannelse burde fx være at se på forskningen, der viser at op til 70 % af ofre for voldtægt stivner/"fryser" i gerningssituationen og derfor er det man kalder "tonisk immobile" så deres muskler bliver ude af stand til at røre sig. Det er en overlevelsesmekanisme der stammer fra en del af hjernen som er udenfor bevidst kontrol - som sammen med frygten for at der kan ske noget meget værre gør, at ofre ikke modsætter sig en voldtægt.

Når man således skal vurdere troværdigheden og beviserne for voldtægt kan det have indflydelse, hvis man ikke er klar over, hvorfor offeret ikke gjorde modstand – og offeret ved det ofte heller ikke selv.

Samtykkelovgivning vil kræve efteruddannelse og uddannelse, hvor der udover mere viden om normale reaktioner hos ofre, er brug for detaljeret indførelse i hvordan samtykke kan vises og bedømmes. I England har Crown Prosecution Service for eksempel lavet detaljerede vejledninger til anklagemyndigheden omkring, hvordan samtykke skal forstås og anvendes i retten.

Der er desværre flere eksempler på at bevissikringen og efterforskningen i voldtægtssager ikke er optimal. Det viste TV2 dokumentaren "Hvor er politiet" for nylig. Berlingske har også for nylig afdækket at anklagemyndigheden er presset ifht bla voldtægtssagerne. "Ansatte fortæller ifølge påbuddet (fra Arbejdstilsynet), at der er eksempler på frifindelser i sager, der burde føre til domfældelse", at der forekommer fejl i anklageskrifter, og at der "ikke er tid til at forberede sagerne ordentligt, hvilket betyder, at anklagerne står uforberedte i retten." og som der står videre "Nogle sager prioriteres højere end andre, heriblandt sager vedr. vold, våben og voldtægt. Anklagemyndighederne overholder her dets politisk bestemte frister, men ifølge påbuddet kan det kun lade sig gøre, fordi anklagerne »går meget på kompromis med kvaliteten«". Det er bekymrende at en ny plan fra Justitsministeriet som skal nedbringe ventetiden for ofre for personfarlig kriminalitet med 20 % tilsyneladende ikke følges af flere ressourcer. Bekymrende fordi det kan risikere at medføre at flere sager end hidtil afvises eller man undlader at rejse sigtelse.

Flere af ovenstående udfordringer ifht viden og prioritering af efterforskning kunne muligvis imødegås med en specialenhed i politiet, der kan efterforske voldtægtssager.

BEDRE HJÆLP TIL DEM DER IKKE ANMELDER – OG DEM DER GØR

Selvom der er afsat midler til at få nedsat ventetiden på centre for voldtægtsofre, så er det vigtigt at der vedbliver at være fokus på at ventetiden ikke skal være lang. Særligt fordi så mange ofre udvikler problemer med angst og PTSD er det afgørende, at hjælpen kommer tidnok og er omfattende nok. En del af dem der modtager hjælp ville gerne have mere hjælp og støtte. Det er et problem, hvis psykologhjælpen bliver omfattet af egenbetaling, fordi det kan afholde en del fra at søge den nødvendige støtte.

FORSLAG TIL STYRKELSE AF OFRES RETSSTILLING

Vi opfordrer til at det indgår i arbejdet med at styrke ofres retsstilling om der kan gøres mere for at ofre føler sig tilstrækkeligt informeret om processen i en retssag. Fx ville det være en god idé at det ikke er op til den enkelte bistandsadvokat at sørge for at anmode retten om en domsudskrift. Det kan være et led i at komme videre efter en retssag, at man som offer får lov at læse domsudskriften og tiltaltes forklaring. Det må man nemlig ikke normalt, fordi man kun betragtes som vidne i sagen.

Vi vil desuden opfordre til at man udvikler en mere bred forståelse af bevisvurdering, hvor fx vidner (både pårørende, professionelle og andre) der har været sammen med offeret efter overgrebet inddrages, og kan fortælle om reaktioner eller andre omstændigheder, der kan underbygge bevisvurderingen af, om der har været tale om et overgreb.

Hvis du har brug for yderligere informationer eller vil have et møde med ESPDs bestyrelse, står vi naturligvis til rådighed.

Med venlig hilsen Zen Donen fra ESPDs bestyrelse